

Ocena nowelizacji „Polskiego Ładu” 2.0: analiza symulacyjna zmian w zakresie podatku dochodowego i składki zdrowotnej

Tomasz Bernat

Uniwersytet Szczeciński

E-mail: tomasz.bernat@usz.edu.pl

ORCID: 0000-0003-0010-9578

Ewelina Augustynowicz

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

E-mail: ewelina.augustynowicz@ukw.edu.pl

ORCID: 0000-0002-3692-4382

© 2024 Tomasz Bernat, Ewelina Augustynowicz

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

Cytuj jako: Bernat, T. i Augustynowicz, E. (2024). Ocena nowelizacji „Polskiego Ładu” 2.0: analiza symulacyjna zmian w zakresie podatku dochodowego i składki zdrowotnej. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 68(2), 148-159.

DOI: 10.15611/pn.2024.2.12

JEL: K34

Streszczenie: Wprowadzone przez „Polski Ład” zmiany prawne dotyczyły m.in. podatku dochodowego i składek zdrowotnych. Ich wadliwość spowodowała konieczność wprowadzenia wielu poprawek. Celem artykułu jest ustalenie, czy wprowadzona od 1 lipca 2022 r. nowelizacja „Polskiego Ładu” rzeczywiście rekompensuje wzrost obciążeń podatkowo-składkowych. W toku przeprowadzonej analizy dokonano pomiaru podatku dochodowego i składki zdrowotnej, dla hipotetycznych danych działalności gospodarczej. Symulację przeprowadzono dla dwóch rodzajów działalności gospodarczej oraz trzech wariantów skali osiąganego dochodu. Następnie porównano kwoty obciążeń podatkiem dochodowym i składką zdrowotną, zgodnie z przepisami obowiązującymi przed i po wprowadzeniu „Polskiego Ładu” oraz po jego nowelizacji. Jako kryterium oceny przyjęto, że spadek, lub identyczna kwota, sumy podatku dochodowego i składki zdrowotnej po nowelizacji „Polskiego Ładu” oznacza rzeczywistą rekompensatę wzrostu obciążeń. Łącznie analiza objęła 6 przypadków, a wyniki wskazują, że do rekompensaty doszło tylko w 1 z nich. Ze względu na krótki czas obowiązywania „Polskiego Ładu” i jego nowelizacji w Polsce brakuje opracowań dotyczących skutków tych zmian dla opodatkowanie przedsiębiorstw.

Słowa kluczowe: podatek dochodowy, składka zdrowotna, opodatkowanie przedsiębiorstw, Polski Ład, nowelizacja

1. Wstęp

Wybór formy opodatkowania to jedna z pierwszych decyzji podejmowanych przez przedsiębiorców. Decyzja ta jest kluczowa, ponieważ w zależności od formy opodatkowania różniła się będzie kwota podatku dochodowego odprowadzanego od osiągniętych dochodów/przychodów¹. Od 1 stycznia 2022 r. wybór formy opodatkowania wpływa także na kwoty odprowadzanych składek zdrowotnych z prowadzonej działalności gospodarczej. Jak wskazują wyniki badania „Portret Przedsiębiorcy”, do głównych barier i trudności związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w Polsce należą: wysokie składki ZUS i wysokie podatki (Portret Przedsiębiorcy, b.d.). Dlatego z punktu widzenia przedsiębiorcy kluczowe jest minimalizowanie kwoty odprowadzanego podatku dochodowego oraz składki zdrowotnej (Makuch, 2011). Dzięki redukowaniu obciążeń podatkowo-składkowych osiągnięty zysk będzie wyższy, co może przyczynić się do wzrostu inwestycji. Jednakże przedsiębiorcy nie są ograniczeni do jednorazowego wyboru formy opodatkowania na dzień założenia działalności gospodarczej.

Raz w roku, w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym osiągnięto pierwszy przychód w danym roku, przedsiębiorca ma prawo dokonać zmiany formy opodatkowania (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r.). Dla większości przedsiębiorców osiągających regularne przychody termin ten upływa 20 lutego, dlatego decyzje o zmianie formy opodatkowania podejmowane są na podstawie historycznych oraz prognozowanych, a nie faktycznych wartości przychodów i kosztów. Wraz ze zmianami w strukturze dochodu czy ze względu na zmianę w profilu działalności może nastąpić konieczność aktualizacji formy opodatkowania (Piketty i Saez, 2013; Rękas, 2009). Zmiany w systemie podatkowo-składkowym skłaniają większość przedsiębiorców do dokonania ponownych analiz optymalnej formy opodatkowania (Gugl i Zodrow, 2018; Plesko i Toder, 2013). 2022 rok był wyjątkowy pod względem terminu na zmianę formy opodatkowania z uwagi na wprowadzoną w trakcie roku modyfikację w systemie podatkowym w postaci nowelizacji „Polskiego Ładu”. Ustawodawca zdecydował, aby umożliwić podatnikom zmianę formy opodatkowania obowiązującej w 2022 roku również wstecz, już po zakończeniu roku. Możliwość zmiany przewidziano dla podatników opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych lub podatkiem liniowym, umożliwiając wsteczny wybór jako formy opodatkowania skali podatkowej (Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r.).

Wprowadzenie Ustawą z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym, kontrowersyjnych zmian prawnych (Adamczyk, 2022; Nizioł, 2023) – znanych jako „Polski Ład” – wymusiło na podatnikach właśnie ponowne kalkulacje związane z obciążeniami podatkowymi (Wieczorek, 2021). Ze względu na wprowadzenie znacznych zmian w funkcjonowaniu składki zdrowotnej opłacanej przez przedsiębiorców stała się ona jednym z dwóch podstawowych kryteriów analizy obciążeń obok kwoty podatku dochodowego (Mierkiewicz, R. i Gajda, 2022). Jednym z obszarów wprowadzonego od 1 stycznia 2022 r. „Polskiego Ładu” miało być obniżenie podatków (Głogosz, 2021), jednakże dla wielu przedsiębiorców oznaczał on wzrost obciążeń związanych z kwotą odprowadzanego podatku dochodowego oraz składki zdrowotnej (Mariański, 2022; Podatkowy Nowy Ład, 2021).

W kontekście ustawy „Polskiego Ładu” istnieją pewne kontrowersje dotyczące jej wpływu na różne aspekty polskiej gospodarki i społeczeństwa. Jedną z głównych kwestii jej jest wpływ na polskie przedsiębiorstwa i ich opodatkowanie. Niektórzy eksperci twierdzą, że zmiany w strukturze dochodów lub profilu działalności będą wymagać aktualizacji optymalnej formy opodatkowania. Skuteczność proponowanych rozwiązań podatkowych w stymulowaniu wzrostu gospodarczego jest przedmiotem analiz (Łuczak i Mizera-Pęczek, 2022).

Ministerstwo Finansów podjęło decyzję o nowelizacji „Polskiego Ładu”. Jak można przeczytać w uzasadnieniu do projektu nowelizacji ustawy: „od 1 stycznia 2022 r. uchylono prawo do pomniejszania podatku dochodowego o kwotę stanowiącą 7,75% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne. Brak

¹ Opodatkowaniu podlegać może przychód przedsiębiorstwa, czyli łączna kwota uzyskana lub należna ze sprzedaży, pomniejszona o VAT, oraz dochód, czyli przychód pomniejszony o koszty jego uzyskania.

tego odliczenia został zrównoważony podwyższeniem kwoty wolnej od podatku do 30 000 zł oraz progu dochodów w skali podatkowej do 120 000 zł, a także nowym odliczeniem od dochodu zwanym ulgą dla klasy średniej. Projekt dodatkowo rekompensuje te zmiany obniżeniem stawki podatku określonej w skali podatkowej z 17% do 12%” (*Projekt ustawy...*, 2022); ma ona ponadto niwelować zmiany wprowadzone poprzez „Polski Ład”.

Celem artykułu jest ustalenie, czy wprowadzona od 1 lipca 2022 r. nowelizacja „Polskiego Ładu” rzeczywiście mogła stanowić rekompensatę wzrostu obciążeń podatkowo-składkowych, wywołanych wejściem w życie pierwotnej wersji tej ustawy. Przyjęty cel badawczy wymagał zastosowania następujących metod badawczych: krytyczna analiza aktów prawnych oraz literatury przedmiotu, analiza porównawcza. Aby rozstrzygnąć, czy nowelizacja zrekompensowała wzrost obciążeń dla przedsiębiorców, w toku przeprowadzonej analizy porównawczej dokonano pomiaru podatku dochodowego i składki zdrowotnej dla hipotetycznych danych działalności gospodarczej. W pierwszej części opracowania zaprezentowano najistotniejsze z punktu widzenia realizacji celu pracy zmiany w opodatkowaniu i oskładkowaniu przedsiębiorstw przez pryzmat różnych form opodatkowania. W drugiej części przedstawiono rezultaty analizy porównawczej kwot obciążeń podatkiem dochodowym i składką zdrowotną dla trzech form opodatkowania: skali podatkowej, podatku liniowego oraz ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Symulację przeprowadzono dla dwóch rodzajów działalności gospodarczej oraz trzech wariantów skali osiąganego dochodu: wariant I – dochód na poziomie I progu podatkowego², wariant II – dochód przekraczający o 50% I próg podatkowy, wariant III – dochód przekraczający o 150% I próg podatkowy. Analizę przeprowadzono dla działalności w zakresie opieki zdrowotnej oraz działalności usługowej. Ustalono trzy warianty dochodu, począwszy od 120 tys. zł, ze względu na występowanie progu podatkowego w przypadku skali podatkowej. Wraz ze wzrostem dochodu powyżej I progu podatkowego spada opłacalność skali podatkowej jako formy opodatkowania. Analiza trzech wariantów dochodu pozwoli zaobserwować, jak zmienia się opłacalność poszczególnych form opodatkowania w zależności od dochodu. Następnie porównano kwoty obciążeń podatkiem dochodowym i składką zdrowotną zgodnie z przepisami obowiązującymi przed wprowadzeniem i po wprowadzeniu „Polskiego Ładu” oraz po jego nowelizacji. Jako kryterium oceny przyjęto, że spadek lub identyczna kwota sumy podatku dochodowego i składki zdrowotnej po nowelizacji „Polskiego Ładu”, względem zasad sprzed jego wprowadzenia, oznacza rzeczywistą rekompensatę wzrostu obciążeń. Łącznie analiza objęła sześć przypadków. W podsumowaniu zawarto syntezę wniosków i konkluzję końcową.

Z danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów wynika, że w 2021 roku 2 641 305 podatników było opodatkowanych na zasadach ogólnych – skali podatkowej, 801 432 podatników wybrało podatek liniowy, a 704 509 podatników korzystało z opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych. Przeciętny dochód osiągniany w przypadku przedsiębiorców opodatkowanych podatkiem liniowym wyniósł w 2021 roku 286 387 zł. Przeciętne przychody przedsiębiorców opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych wyniosły w 2021 roku 126 991 zł, w tym 80 794 zł w przypadku przychodów osiągniętych według stawki obowiązującej dla działalności usługowej oraz 111 689 zł w przypadku przychodów osiągniętych według stawki obowiązującej dla działalności w zakresie opieki zdrowotnej. W przypadku skali podatkowej udostępnione dane nie zawierają szczegółowych informacji dotyczących wyłącznie dochodów uzyskiwanych z działalności gospodarczej, dlatego kwota przeciętnego dochodu nie została wskazana (Informacja dotycząca rozliczenia podatku PIT za 2021 rok, 2022; Informacja dotycząca ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych za 2021 rok, 2022).

² Pierwszy próg podatkowy wynosi 120 000 zł, zostanie on dokładniej wyjaśniony w kolejnej części opracowania.

2. Zmiany wprowadzone nowelizacją „Polskiego Ładu” dla poszczególnych form opodatkowania

Wejście w życie 1 lipca 2022 r. Ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym, znanej jako „Polski Ład 2.0”, wprowadziło zmiany w opodatkowaniu osób fizycznych³ oraz jednoosobowych działalności gospodarczych⁴ (Banaszewska, 2023). Zmiany dotyczyły też dochodów osób prawnych (Uchman, 2023) oraz zasad ustalania składki zdrowotnej i jej wpływu na podatek dochodowy.

Przed 2022 r. składka zdrowotna, podobnie jak inne składki finansowane przez przedsiębiorców, była powiązana z przeciętnym wynagrodzeniem ogłaszającym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (GUS). Podstawę wyliczenia składki stanowiło „75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku”, a składka wynosiła 9% tej podstawy (Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej, 2021). W 2022 roku składka zdrowotna została powiązana z przychodem/dochodem osiąganym z prowadzonej działalności gospodarczej, zakładając jej minimalną wartość na poziomie 9% minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w danym roku (Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r.). Uzależniając składkę zdrowotną od przychodu/dochodu, „Polski Ład” zmienił jej charakter na synonim dodatkowego podatku dochodowego (Radzikowski, 2022).

Do 31 grudnia 2021 r. składka zdrowotna miała wpływ na kwotę odprowadzanego podatku dochodowego. Zdecydowana większość zapłaconej składki – 7,75% podstawy jej wymiaru, podlegała odliczeniu od podatku dochodowego, zmniejszając kwotę do zapłaty (Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r.). Wraz z wejściem w życie „Polskiego Ładu” składka zdrowotna przestała zmniejszać podatek dochodowy. Jednakże nowelizacja „Polskiego Ładu” wprowadziła nowe zasady obliczania podatku dochodowego, przywracając częściowo możliwość odliczenia zapłaconej składki zdrowotnej (Chmielecka i Szulc, 2020).

Zmiany w zakresie składki zdrowotnej i podatku dochodowego związane z „Polskim Ładem” i jego nowelizacją zostaną przedstawione w dalszej części tego rozdziału z podziałem na formy opodatkowania obowiązujące w Polsce. Rozwiązania podatkowo-składkowe różnią się bowiem w zależności od formy opodatkowania, jaką wybrał przedsiębiorca. Polski system podatkowy przewiduje cztery formy opodatkowania jednoosobowych działalności gospodarczych:

- 1) skalę podatkową,
- 2) podatek liniowy,
- 3) ryczałt od przychodów ewidencjonowanych,
- 4) kartę podatkową.

Skala podatkowa to podstawowa forma opodatkowania dochodów osiągniętych przez jednoosobowe działalności gospodarcze. Stawka podatku w przypadku skali podatkowej (zarówno przed wprowadzeniem, jak i po wprowadzeniu „Polskiego Ładu”) wynosiła 17% (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r.), nowelizacja „Polskiego Ładu” obniżyła stawkę podatku do 12% (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r.). Obowiązująca w Polsce skala podatkowa jest progresywna, co oznacza, że po przekroczeniu w trakcie roku określonego progu podstawy opodatkowania – tzw. pierwszego progu podatkowego, stawka podatkowa wzrasta⁵. Przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu” próg podatkowy wynosił 85 525 zł (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 o podatku dochodowym od osób fizycznych). W ramach „Polskiego Ładu” kwota graniczna pierwszego progu podatkowego została zwiększona do 120 000 zł. W stawkę podatkową

³ Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny osobą fizyczną jest każdy człowiek od chwili urodzenia.

⁴ Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Jednoosobową działalnością gospodarczą jest przedsiębiorstwo prowadzone przez osobę fizyczną.

⁵ Polska skala podatkowa jest dwustopniowa, co oznacza występowanie dwóch stawek podatkowych i jednego progu podatkowego, po przekroczeniu którego obowiązuje wyższa ze stawek. Jest to tzw. progresywna skala podatkowa.

obowiązującą po przekroczeniu pierwszego progu podatkowego nie ingerował „Polski Ład” ani jego nowelizacja, wynosi ona 32%. Dodatkowo opodatkowanie skalą podatkową przewiduje także tzw. kwotę wolną od podatku, która w przepisach podatkowych jest wyrażona w postaci kwoty zmniejszającej podatek⁶. Przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu” kwota wolna od podatku wynosiła 8000, ale wraz ze wzrostem dochodów spadała kwota zmniejszająca podatek; powyżej 127 000 zł kwota wolna nie obowiązywała (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r.). „Polski Ład” zwiększył kwotę wolną od podatku do 30 000 zł. Obowiązuje ona wszystkich podatników niezależnie do osiągniętych dochodów, co stanowiło jedną z ważniejszych zmian w systemie podatkowym. W celu ochrony tzw. klasy średniej przed wzrostem podatku, na skutek rezygnacji z odliczania składki zdrowotnej, „Polski Ład” wprowadził ulgę podatkową – tzw. ulgę dla klasy średniej. Po nowelizacji „Polskiego Ładu”, który obniżył stawkę podatku w pierwszym przedziale skali podatkowej do 12%, ulgę dla klasy średniej zlikwidowano, dla tej formy opodatkowania nie przywrócono jednak możliwości odliczania zapłaconej składki zdrowotnej. Choć obniżona wraz z nowelizacją stawka podatkowa zaczęła obowiązywać od 1 lipca 2022 r., to miała zastosowanie do wszystkich dochodów osiągniętych w 2022 r. (Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r.). Od 1 stycznia 2022 r. składka zdrowotna w przypadku skali podatkowej wynosi 9% osiągniętego dochodu (Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r.). Zestawienie kluczowych parametrów podatkowych, które uległy zmianie na skutek „Polskiego Ładu” i jego nowelizacji, przedstawia tabela 1. W przypadku skali podatkowej występują również różnego rodzaju ulgi podatkowe, w szczególności związane z rodzicielstwem. Dodatkowo skala podatkowa umożliwia wspólne rozliczenie z małżonkiem, co może stanowić korzystne dla podatnika rozwiązanie. W ramach opracowania pominięto dodatkowe ulgi i zwolnienia z uwagi na trudność w oszacowaniu częstości ich występowania w przypadku przedsiębiorców oraz mnogość potencjalnych wariantów, utrudniającą przeprowadzenie analizy.

Tabela 1. Kluczowe parametry w opodatkowaniu skalą podatkową przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu”, po jego wprowadzeniu oraz w ramach jego nowelizacji

Parametr	Przed 1.01.2022 r.	„Polski Ład”	Nowelizacja „Polskiego Ładu”
Stawka podatkowa w pierwszym przedziale skali	17%	17%	12%
Stawka podatkowa w drugim przedziale skali	32%	32%	32%
Pierwszy próg podatkowy	85 528 zł	120 000 zł	120 000 zł
Kwota wolna od podatku	od 0 do 8 000 zł	30 000 zł	30 000 zł
Odliczenia od podatku/dochodu	odliczenie od podatku 7,75% podstawy wymiaru składki zdrowotnej	odliczenie od podstawy opodatkowania ulgi dla klasy średniej	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r.; Ustawa z 29 października 2021 r. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r.).

Drugą z możliwych do zastosowania form opodatkowania stanowi podatek liniowy. Stawka podatku dochodowego dla przedsiębiorstw opodatkowanych tą formą wynosi 19%, niezależnie od osiągniętych dochodów. Przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu” różnica w stawkach podatku pomiędzy skalą podatkową a podatkiem liniowym wynosiła 2 punkty procentowe, a brak drugiego progu podatkowego powodował, że często forma ta była opłacalną alternatywą do zasad ogólnych w przypadku przekroczenia przez dochód kwoty granicznej pierwszego progu podatkowego. Po nowelizacji „Polskiego Ładu” różnica pomiędzy zasadami ogólnymi a podatkiem liniowym wzrosła do 7 punktów procentowych, co ma istotny wpływ na optymalną formę opodatkowania. W przypadku podatku liniowego podstawą składki zdrowotnej, tak jak w przypadku skali podatkowej, również jest dochód, natomiast stawka składki zdrowotnej wynosi 4,9% podstawy jej wymiaru (Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r., 2021). Nowelizacja „Polskiego Ładu” częściowo przywróciła w przypadku podatku liniowego możliwość

⁶ Kwota zmniejszająca podatek stanowi iloczyn stawki podatkowej obowiązującej w pierwszym przedziale skali podatkowej oraz kwoty wolnej od podatku. Przy kwocie wolnej od podatku 30 000 zł i stawce podatkowej 12% roczna kwota zmniejszająca podatek wynosi 3600 zł.

odliczenia zapłaconej składki zdrowotnej, maksymalnie do wartości 8700 zł w 2022 roku (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r.). Odliczenie to jednak może mieć charakter symboliczny, ponieważ składka zdrowotna nie pomniejsza podatku dochodowego, a podstawę opodatkowania.

W polskim systemie podatkowym funkcjonują także dwie uproszczone formy opodatkowania. Pierwsza z nich to ryczałt od przychodów ewidencjonowanych. Wysokość uiszczanego podatku dochodowego jest tu zależna od osiąganych przychodów. W zależności od rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej stawki podatku dochodowego znajdują się w przedziale od 2% do 17% (Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r.). W związku z opodatkowaniem przychodów⁷, a nie dochodów opłacalność ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych jest największa w przypadku niższych stawek podatku oraz relatywnie niewielkiego udziału kosztów uzyskania przychodów. Przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu” przychód będący podstawą opodatkowania dla ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych obniżały jedynie opłacone składki społeczne, natomiast wyliczony podatek był obniżany o 7,75% podstawy wymiaru składki zdrowotnej. Nowelizacja „Polskiego Ładu” wprowadziła możliwość pomniejszenia podstawy opodatkowania o 50% zapłaconej składki zdrowotnej (Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym, 2021). „Polski Ład” częściowo obniżył stawki podatku dla poszczególnych rodzajów działalności gospodarczych, m.in. dla zawodów medycznych, branży IT, zawodów inżynierskich i architektonicznych, oraz uzależnił podstawę obliczenia składki zdrowotnej od sumy rocznych przychodów (Olszowy i in., 2022). Podstawa składki zdrowotnej w przypadku opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych została powiązana, tak jak przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu”, z przeciętnym wynagrodzeniem ogłaszanym przez GUS, a kwotę składki wyznaczają roczne przedziały przychodów. Wartość składki zdrowotnej w 2022 r., w zależności od przedziału, w jakim znajdują się roczne przychody, została przedstawiona w tab. 2.

Tabela 2. Wartość składki zdrowotnej w 2022 r. w zależności od osiągniętych przychodów

Roczny przychód	Podstawa składki zdrowotnej	Miesięczna składka
Poniżej 60 000 zł	60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez GUS.	335,94 zł
Od 60 000 zł do 300 000 zł	Kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez GUS.	559,89 zł
Od 300 000 zł	180% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez GUS.	1007,81 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r..., art. 81, ust. 2e pkt. 1, 2 i 3; Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego...).

Drugą z uproszczonych form opodatkowania jest karta podatkowa. Rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej, miejscowość, w której prowadzona jest działalność, oraz liczba zatrudnionych osób decydują o wymiarze podatku⁸. Stawki karty podatkowej są publikowane osobno na każdy rok⁹. Podstawą wymiaru składki zdrowotnej od 1 stycznia 2022 r. w przypadku karty podatkowej jest minimalne wynagrodzenie obowiązujące 1 stycznia danego roku. W 2022 roku składka zdrowotna w tej formie

⁷ W przypadku opodatkowania na zasadach skali podatkowej i podatku liniowego podstawą do obliczenia podatku jest dochód, czyli przychody pomniejszone o koszty ich uzyskania, a także o opłacone składki społeczne.

⁸ Aktualne stawki karty podatkowej są publikowane w Monitorze Polskim, stawki na 2022 rok zostały przedstawione w obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie stawek karty podatkowej i kwoty, do której można wykonywać świadczenia przy prowadzeniu niektórych usług, z wyjątkiem świadczeń dla ludności, oraz kwartalnych stawek ryczałtu od przychodów proboszczów i wikariuszy, obowiązujących w 2022 r. M. P. 2021, poz. 1094.

⁹ Stawka podatku w przypadku karty podatkowej jest uzależniona od rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej, liczby zatrudnionych pracowników oraz liczby mieszkańców w miejscowości, w której prowadzona jest działalność. Brak wpływu dochodu na kwotę podatku skutkuje pełną przewidywalnością podatku w każdym miesiącu roku. Przedsiębiorca rozliczający podatek dochodowy w formie karty podatkowej ogranicza także koszty związane z prowadzeniem ewidencji podatkowych.

opodatkowania wynosiła 270,90 złotych miesięcznie. Nowelizacja „Polskiego Ładu” przywróciła dla tej formy opodatkowania możliwość odliczenia od podatku dochodowego zapłaconej składki zdrowotnej, odliczeniu podlega 19% zapłaconej składki (Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r.). Istotnym faktem jest informacja, że od 1 stycznia 2022 r. podatnicy nie mogą już wybrać karty podatkowej jako formy opodatkowania – od 1 stycznia 2022 r. opodatkowanie kartą podatkową jest możliwe jedynie jako kontynuacja praw nabytych.

3. Obciążenia podatkiem dochodowym i składką zdrowotną a forma opodatkowania – analiza porównawcza

Przyjmując hipotetyczne kwoty przychodów i kosztów, można przeanalizować wpływ nowelizacji „Polskiego Ładu” na obciążenie z tytułu składki zdrowotnej i podatku dochodowego przy określonym rodzaju działalności gospodarczej. Analizę porównawczą przeprowadzono dla trzech wariantów skali dochodu działalności gospodarczej: wariant I – dochód na poziomie I progu podatkowego, wariant II – dochód przekraczający o 50% I próg podatkowy, wariant III – dochód przekraczający o 150% I próg podatkowy. Analizę dla podanych wariantów przeprowadzono na dwóch rodzajach prowadzonej działalności gospodarczej – działalności w zakresie opieki zdrowotnej oraz działalności usługowej. Opodatkowanie kartą podatkową zostało pominięte w analizie ze względu na brak możliwości jej wyboru od 1 stycznia 2022 r. W analizie zaprezentowano roczną kwotę podatku dochodowego i składki zdrowotnej obliczonych zgodnie ze stanem prawnym:

- na dzień 31 grudnia 2021 r., przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu”,
- obowiązującym od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2022 r. – po wprowadzeniu „Polskiego Ładu”,
- po nowelizacji „Polskiego Ładu” – od 1 lipca 2022 r.

W tabeli 3 zaprezentowano wyniki I wariantu symulacji, przedstawiając roczną kwotę podatku dochodowego i składki zdrowotnej dla działalności o dochodach wynoszących 120 000 zł i kosztach na poziomie 20% przychodów. Do obliczeń przyjęto przychody w kwocie 150 000 zł, 30 000 zł kosztów (w sumie kosztów uwzględnione zostały składki społeczne wynoszące 14 322,45 zł). Analizie poddano działalność w zakresie opieki zdrowotnej oraz działalność usługową. W przypadku działalności w zakresie opieki zdrowotnej stawka ryczału przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu” wynosiła 17%, od 1 stycznia 2022 r. jest to 14%. Działalność usługowa jest opodatkowana 8,5-procentową stawką ryczału.

Tabela 3. Porównanie obciążeń publicznoprawnych, w zależności od wybranej formy opodatkowania, przed wprowadzeniem i po wprowadzeniu „Polskiego Ładu” oraz po jego nowelizacji

Obciążenie	Zasady ogólne	Podatek liniowy	Ryczałt 17%/14%	Ryczałt 8,5%
Podatek dochodowy i składka zdrowotna przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu”	26 156,18 zł	23 474,18 zł	23 739,18 zł	12 207,18 zł
Podatek dochodowy i składka zdrowotna od 1 stycznia 2022 r.	26 100,00 zł	28 680,00 zł	25 713,68 zł	18 251,68 zł
Podatek dochodowy i składka zdrowotna od 1 lipca 2022 r.	21 600,00 zł	27 563,00 zł	25 243,68 zł	17 965,68 zł
Różnica w kwocie podatku dochodowego i składki zdrowotnej – po nowelizacji względem kwoty przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu”	spadek o 17,42%	wzrost o 17,42%	wzrost o 6,33%	wzrost o 47,18%

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r.; Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r.).

Łączne zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego i składki zdrowotnej zmniejszyło się w przypadku skali podatkowej, w pozostałych formach opodatkowania nastąpił wzrost względem kwot sprzed wprowadzenia „Polskiego Ładu”. Przed 1 stycznia 2022 r. optymalną formę opodatkowania dla usług w zakresie opieki zdrowotnej stanowił podatek liniowy. Po nowelizacji „Polskiego Ładu” skala

podatkowa stanowi w tym przypadku optymalną formę opodatkowania dla podatnika, kwota podatku dochodowego i składki zdrowotnej zaś jest najniższa. Biorąc pod uwagę tylko warianty o najniższych obciążeniach podatkiem dochodowym i składką zdrowotną, należy stwierdzić, że w analizowanym przykładzie nastąpił spadek obciążenia o ok. 8%. Zmiany nowelizujące „Polski Ład” dla podatnika prowadzącego działalność w zakresie opieki zdrowotnej, osiągającego dochód na poziomie pierwszego progu podatkowego, oznaczają zatem spadek obciążeń.

W przypadku działalności usługowej opodatkowanej niższą stawką ryczałtu, która pozostaje niezmienna przed wprowadzeniem i po wprowadzeniu „Polskiego Ładu”, obciążenia podatkowo-składkowe wzrosły. Niezależnie od wprowadzanych zmian to ryczałt od przychodów ewidencjonowanych stanowił optymalną formę opodatkowania. W tym przypadku obciążenie podatkiem dochodowym i składką zdrowotną wzrosło względem zasad obowiązujących przed 2022 rokiem aż o 47%.

Przedstawiony I wariant kalkulacji obrazował sytuację przedsiębiorstwa ponoszącego stosunkowo niskie koszty, a dochód nie przekraczał pierwszego progu podatkowego. Porównanie skutków „Polskiego Ładu” dla opłacalności poszczególnych form opodatkowania, przy dochodach wynoszących 180 000 zł, oraz kosztach na poziomie 30% – w wariantcie II symulacji, zaprezentowano w tab. 4. Analizy dokonano, zakładając przychody w kwocie 257 000 zł oraz 77 000 zł kosztów (w sumie kosztów uwzględnione zostały składki społeczne wynoszące 14 322,45 zł).

Tabela 4. Porównanie obciążeń publicznoprawnych w zależności od wybranej formy opodatkowania przed wprowadzeniem i po wprowadzeniu Polskiego Ładu

Obciążenie	Zasady ogólne	Podatek liniowy	Ryczałt 17%/14%	Ryczałt 8,5%
Podatek dochodowy i składka zdrowotna przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu”	45 445,18 zł	34 874,18 zł	41 929,18 zł	21 302,18 zł
Podatek dochodowy i składka zdrowotna od 1 stycznia 2022 r.	50 700,00 zł	43 020,00 zł	40 693,68 zł	27 346,68 zł
Podatek dochodowy i składka zdrowotna od 1 lipca 2022 r.	46 200,00 zł	41 344,00 zł	40 223,68 zł	27 060,68 zł
Różnica w kwocie podatku dochodowego i składki zdrowotnej – po nowelizacji względem kwoty przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu”	Wzrost o 1,66%	Wzrost o 18,55%	Spadek o 4,07%	Wzrost o 27,03%

Źródło: (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r.; Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r.).

Tylko w przypadku usług zdrowotnych opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych zaobserwowano spadek obciążenia podatkiem dochodowym i składką zdrowotną, wynik ten powiązany jest jednak ze spadkiem stawki podatkowej dla usług zdrowotnych. Wyższa kwota pierwszego progu podatkowego, obniżenie stawki podatkowej do 12% oraz zwiększenie kwoty wolnej od podatku nie wystarczyło, aby zniwelować niekorzystne zmiany wprowadzone poprzez „Polski Ład” przy dochodach wynoszących 180 000 zł. Dodatkowo wzrost obciążenia podatkiem dochodowym i składką zdrowotną pomiędzy najniższą kwotą przed zmianami a najniższą kwotą po nowelizacji „Polskiego Ładu” dla usług zdrowotnych wynosi 15,34%. Przed wprowadzeniem zmian ustawą o Polskim Ładzie podatek liniowy był formą opodatkowania o najniższym obciążeniu podatkiem dochodowym i składką zdrowotną w przypadku, gdy dochody znacznie przekraczały I próg podatkowy (w tym przypadku przekroczenie progu podatkowego obowiązującego w 2021 roku wynosiło ok. 300%). Stosunkowo wysokie koszty uzyskania przychodu powodowały nieopłacalność ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych (przy stawce 17%). Po zmianach, które obniżyły stawkę ryczałtu do 14%, dla analizowanej w przykładzie działalności w zakresie usług zdrowotnych ryczałt od przychodów ewidencjonowanych jest formą opodatkowania o najniższym obciążeniu podatkiem dochodowym i składką zdrowotną.

Dla działalności usługowej, opodatkowanej 8,5-procentową stawką ryczałtu, zaobserwować można wzrost obciążenia podatkiem dochodowym i składką zdrowotną o 27,03%. W związku z faktem, że zarówno przed wprowadzeniem, jaki i po wprowadzeniu „Polskiego Ładu” ryczałt od przychodów

ewidencjonowanych stanowił optymalną formę opodatkowania w analizowanym wariantcie, łączny wzrost obciążeń podatkowo-składkowych wyniósł ponad 27%.

W tabeli 5 przedstawiono wyniki wariantu III symulacji dla dochodów wynoszących 300 000 zł oraz kosztów na poziomie 40%. Analizy dokonano, zakładając przychody w kwocie 500 000 zł oraz 200 000 zł kosztów (w sumie kosztów uwzględnione zostały składki społeczne wynoszące 14 322,45 zł).

Tabela 5. Porównanie obciążeń publicznoprawnych, w zależności od wybranej formy opodatkowania, przed wprowadzeniem i po wprowadzeniu „Polskiego Ładu”

Obciążenie	Zasady ogólne	Podatek liniowy	Ryczałt 17%/14%	Ryczałt 8,5%
Podatek dochodowy i składka zdrowotna przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu”	83 845,18 zł	57 674,18 zł	83 239,18 zł	41 957,18 zł
Podatek dochodowy i składka zdrowotna od 1 stycznia 2022 r.	99 900,00 zł	71 700,00 zł	80 088,72 zł	53 376,72 zł
Podatek dochodowy i składka zdrowotna od 1 lipca 2022 r.	95 400,00 zł	70 047,00 zł	79 241,72 zł	52 862,72 zł
Różnica w kwocie podatku dochodowego i składki zdrowotnej – po nowelizacji względem kwoty przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu”	Wzrost o 13,78%	Wzrost o 21,45%	Spadek o 4,80%	Wzrost o 25,99%

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r.; Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r.).

Spadek obciążenia względem okresu przed wprowadzeniem „Polskiego Ładu” zaobserwowano ponownie w przypadku opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych usług zdrowotnych, dla których stawka podatkowa uległa zmniejszeniu. Jednak zarówno przed 1 stycznia 2022 r., jak i po 1 lipca 2022 r. ryczałt od przychodów ewidencjonowanych nie stanowił formy opodatkowania o najniższej kwocie podatku dochodowego i składki zdrowotnej. Niezależnie od stanu prawnego optymalną formę opodatkowania usług zdrowotnych stanowił podatek liniowy – w jego przypadku zaobserwowano wzrost obciążenia o 21,45%. Wysokie koszty uzyskania przychodu, nawet przy obniżonej do 14% stawce podatkowej, powodują brak opłacalności wyboru ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych jako formy opodatkowania dla usług zdrowotnych.

Analizując działalność usługową, opodatkowaną 8,5-procentową stawką ryczałtu, można zauważyć wyraźny wzrost obciążeń we wszystkich z przedstawionych formach opodatkowania. Zarówno przed „Polskim Ładem”, jak i po jego nowelizacji ryczałt od przychodów ewidencjonowanych generuje najniższą kwotę podatku dochodowego i składki zdrowotnej. Niska stawka podatkowa wynosząca 8,5%, nawet w przypadku kosztów na poziomie 40%, przesądza o opłacalności ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Wzrost obciążeń w przypadku optymalnej formy opodatkowania wynosi w tym przypadku blisko 26%.

4. Podsumowanie

Celem artykułu było ustalenie, czy wprowadzona od 1 lipca 2022 r. nowelizacja „Polskiego Ładu” rzeczywiście rekompensuje wzrost obciążeń podatkowo-składkowych, wywołany wejściem w życie pierwotnej wersji tej ustawy. Po przedstawieniu zmian obowiązujących od 1 lipca 2022 r. zaprezentowano wyniki analizy porównawczej. Podczas przeprowadzonej symulacji dokonano pomiaru podatku dochodowego i składki zdrowotnej w jednoosobowych działalnościach gospodarczych przez pryzmat różnych form opodatkowania. Przeprowadzona symulacja obejmowała trzy warianty osiągniętych dochodów oraz dwa rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej. Wyniki analizy nie są jednoznaczne, co jest wynikiem różnorodności występujących w polskim systemie podatkowym stawek podatkowych, stawek składki zdrowotnej oraz trzech analizowanych wariantów dochodu. Dodatkowo w zależności od formy opodatkowania różnią się sposoby ustalania podstawy opodatkowania.

W przypadku przychodów wynoszących 150 000 zł oraz kosztów na poziomie 20% przychodów działalność w zakresie opieki zdrowotnej jest obciążona niższą kwotą podatku dochodowego i składki zdrowotnej po wprowadzeniu nowelizacji „Polskiego Ładu”. Cel nowelizacji został w tym przypadku osiągnięty. Zakładając jednak, że prowadzona jest działalność usługowa, należy stwierdzić, że po nowelizacji „Polskiego Ładu” obciążenie podatkiem dochodowym i składką zdrowotną wzrosło o blisko 50%. W przypadku przychodów wynoszących 257 000 zł oraz przy kosztach na poziomie ok. 30% przychodów działalność w zakresie opieki zdrowotnej jest obciążona podatkiem dochodowym i składką zdrowotną wyższymi o ok. 17%. Analizując jednak działalność usługową, należy stwierdzić, że wzrost ten wyniósł ok. 27%. W przypadku przychodów wynoszących 500 000 zł oraz przy kosztach na poziomie 40% przychodów działalność w zakresie opieki zdrowotnej jest obciążona wyższą kwotą podatku dochodowego i składki zdrowotnej o ok. 21%. Jeśli wziąć pod uwagę działalność usługową, to wzrost obciążeń wyniósł ok. 26%. Przeprowadzona symulacja nie daje jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, czy nowelizacja „Polskiego Ładu” rekompensuje wzrost obciążeń podatkowo-składkowych wywołanych wejściem w życie pierwotnej wersji tej ustawy. W zdecydowanej większości wyniki przeprowadzonej analizy porównawczej (w 5 z 6 badanych przypadków) świadczą o braku osiągnięcia celu nowelizacji wskazanego w uzasadnieniu projektu. Tabela 6 zawiera podsumowanie przeprowadzonej analizy porównawczej, wskazując, dla którego badanego wariantu nastąpiła rekompensata wzrostu obciążeń podatkowo-składkowych, a które warianty tej rekompensaty nie potwierdzają.

Tabela 6. Podsumowanie wyników symulacji ze wskazaniem, czy cel nowelizacji został osiągnięty

Wariant symulacji	Wskazanie, czy nastąpiła rekompensata wzrostu obciążeń podatkowo-składkowych
Dochód 120 000 zł, działalność w zakresie opieki zdrowotnej	tak
Dochód 120 000 zł, działalność usługowa	nie
Dochód 180 000 zł, działalność w zakresie opieki zdrowotnej	nie
Dochód 180 000 zł, działalność usługowa	nie
Dochód 300 000 zł, działalność w zakresie opieki zdrowotnej	nie
Dochód 300 000 zł, działalność usługowa	nie

Źródło: opracowanie własne.

Konkludując, można zakładać, że w przypadku dochodów na poziomie pierwszego progu podatkowego oraz działalności o stosunkowo wysokiej stawce ryczałtu cel nowelizacji został osiągnięty – nastąpił spadek obciążeń. Wraz jednak ze wzrostem dochodów, nawet w przypadku rosnącego udziału kosztów uzyskania przychodów, obciążenia podatkiem dochodowym i składką zdrowotną rosną powyżej kwot sprzed 1 stycznia 2022 r. Co istotne, w przypadku niskich stawek ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych wzrost obciążenia jest najmocniej odczuwalny przy najniższej z analizowanych wartości przychodów.

Przeprowadzona symulacja jest dowodem na to, jak istotny jest wybór formy opodatkowania. Niejednokrotnie forma opodatkowania optymalna przed 1 stycznia 2022 r. po 1 lipca 2022 r. nie stanowiła już właściwego wyboru. Z uwagi na wprowadzone zmiany należy ponownie przeanalizować trafność stosowania dotychczasowej formy opodatkowania. W toku analizy należy uwzględnić kwotę nie tylko podatku dochodowego, ale również składki zdrowotnej. Może się okazać, że zmiana formy uiszczania podatku przyniesie duże oszczędności. W przeprowadzonej symulacji formą opodatkowania najczęściej odznaczającą się najniższą kwotą podatku dochodowego i składki zdrowotnej był ryczałt od przychodów ewidencjonowanych. Należy zatem stwierdzić, że dla wielu podatników to ta forma opodatkowania może stanowić korzystną alternatywę. Może to wynikać z faktu, że w odróżnieniu od podatku płaconego liniowo czy według skali podatkowej składka zdrowotna przy ryczałcie nie jest nielimitowana. Rozszerzenie analizy o więcej wariantów osiąganych dochodów mogłoby wskazać w jakich przedziałach dana forma opodatkowania jest optymalna. Może to stanowić przedmiot dalszych analiz.

Literatura

- Adamczyk, J. (2022). Polski Ład – Wątpliwości Konstytucyjne. *Radca Prawny*, 1(30), 106-116. <https://doi.org/10.4467/23921943rp.22.008.15810>
- Banaszewska, M. (2023). Polski Ład z perspektywy form opodatkowania i oskładkowania dochodów osób fizycznych. W: E. Małecka-Ziembicka, (red.). *Polski Ład a opodatkowanie dochodów. Ujęcie prawne, finansowe i ekonomiczne*. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. <https://doi.org/10.18559/978-83-8211-162-0>
- Chmielecka, A. i Szulc, A. (2020). Analiza wyptywu zmian wprowadzonych przez ustawę „Polski Ład” na obciążenia podatkowo-składkowe podmiotów sektora MMP. *Przestrzeń, Ekonomia, Społeczeństwo*, (18/11).
- Głogosz, D. (2021). Ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w programie „Polski Ład”. *Zabezpieczenie społeczne. Teoria, Prawo, Praktyka*, (13).
- Gugl, E. i Zodrow, G. (2018). Tax Competition and the Efficiency Of “Benefit-related” business taxes. *Int Tax Public Finance*, 3(26), 486-505. <https://doi.org/10.1007/s10797-018-9514-3>
- Łuczak, P. i Mizera-Pęczek, P. (2022). Osłabienie autorytetu władzy politycznej w ocenie specjalistów do spraw księgowości oraz kadr i płac. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas Zarządzanie*, 3(23), 141-154. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0016.2184>
- Makuch, M. (2011). Wybór formy opodatkowania w podatku dochodowym od osób fizycznych jako element strategii podatkowej w małych przedsiębiorstwach. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, (40).
- Mariański, A. (2022). Polski Ład, czyli jak zwiększyć niesprawiedliwy rozkład ciężarów podatkowych. *Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego*, 7(2022), 2-10. <https://doi.org/10.33226/0137-5490.2022.7.1>
- Mierkiewicz, R. i Gajda, M. (2022). Czy Polski Ład zwiastuje koniec niekontrolowanego rozwoju samozatrudnienia? *Acta Universitatis Lodzianis. Folia Iuridica*, (101), 259-266. <https://doi.org/10.18778/0208-6069.101.20>
- Ministerstwo Finansów. (2022). *Informacja dotycząca rozliczenia podatku PIT za 2021 rok*. Departament Podatków Dochodowych. Pobrano z <https://www.podatki.gov.pl/media/8908/informacja-pit-za-2021.pdf>
- Ministerstwo Finansów. (2022). *Informacja dotycząca ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych za 2021 rok*. Departament Podatków Dochodowych. Pobrano 12 grudnia 2023 z <https://www.podatki.gov.pl/media/8804/informacja-rycza%C5%82t-za-2021.pdf>
- Nizioł, K. (2023). Polski Ład z perspektywy zasad poprawnej legislacji. W: E. Małecka-Ziemińska (red.), *Polski Ład a opodatkowanie dochodów. Ujęcie prawne, finansowe i ekonomiczne* (s. 17–30). Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. <https://doi.org/10.18559/978-83-8211-162-0/1>
- Obwieszczenie Ministra Finansów z 25 listopada 2021 r. w sprawie stawek karty podatkowej i kwoty, do której można wykonywać świadczenia przy prowadzeniu niektórych usług, z wyjątkiem świadczeń dla ludności, oraz kwartalnych stawek ryczałtu od przychodów proboszczów i wikariuszy, obowiązujących w 2022 r. (M. P. 2021, poz. 1094)
- Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 21 stycznia 2022 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w czwartym kwartale 2021 r. Pobrano 21 sierpnia 2022 z <https://stat.gov.pl/sygnalne/komunikaty-i-obwieszczenia/lista-komunikatow-i-obwieszczen-obwieszczenie-w-sprawie-przecietnegomiesiecznego-wynagrodzenia-w-sektorze-przedsiębiorstw-włącznie-z-wypłatami-z-zysku-wczwartym-kwartale-2021-roku,58,33.html>
- Olszowy, J., Koziół, K. i Łata, J. (2022). Ewidencja przychodów na potrzeby ryczałtu ewidencjonowanego. W: J. Olszowy, J. Sepiolo (red.), *Współczesne wyzwania w naukach ekonomicznych, finansach i zarządzaniu*. Archaeograph.
- Piketty, T. i Saez, E. (2013). Top Incomes and The Great Recession: Recent Evolutions And Policy Implications. *IMF Econ Rev*, 3(61), 456-478. <https://doi.org/10.1057/imfer.2013.14>
- Plesko, G. i Toder, E. (2013). Changes in the Organization Of business Activity and Implications For tax Reform. *National Tax Journal*, 4(66), 855-870. <https://doi.org/10.17310/ntj.2013.4.04>
- Dziennik Gazeta Prawna. (2021, 16 maja). *Podatkowy Nowy Ład: Kto straci, żeby zyskał ktoś*. Pobrano 21 sierpnia 2022 z <https://podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/8164617,podatkowy-nowy-lad-przedsiębiorcy-kto-zyska-kto-straci.html>
- Związek Przedsiębiorców i Pracodawców. (b.d.). *Portret przedsiębiorcy*. Pobrano 21 sierpnia 2022 z <https://zpp.net.pl/projekty/portret-przedsiębiorcy/>
- Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. *Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw*. Druk nr 2186. Pobrano 21 sierpnia 2022 z <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/9BB4048850585F73C125882C005FE607/%24File/2186.pdf>
- Radzikowski, K. (2022). Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych w świetle postulatów równości i sprawiedliwości opodatkowania. *Doradztwo Podatkowe Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych*, (1). <https://doi.org/10.5604/01.3001.0015.7111>
- Rękas, M. (2009). Wybór formy opodatkowania dochodu osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą jako jedna ze strategii podatkowych przedsiębiorcy. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Ekonomiczne Problemy Usług*, (39).
- Uchman, J. (2023). Polski Ład z perspektywy opodatkowania dochodów osób prawnych. W: E. Małecka-Ziembicka (red.), *Polski Ład a opodatkowanie dochodów. Ujęcie prawne, finansowe i ekonomiczne*. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. <https://doi.org/10.18559/978-83-8211-162-0>

- Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1993 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. 2020, poz. 1740)
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1128, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1285)
- Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021, poz. 2105)
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 24 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 1265)
- Wieczorek, A. (2021). „Polski Ład” – Reforma planowania i zagospodarowania przestrzennego. *Mazowsze Studia Regionalne*, 39(39), 105-118. <https://doi.org/10.21858/msr.39.05>

Evaluation of "Polish Ład" 2.0 Amendment: Simulative Analysis of Changes in Income Tax and Health Insurance Contribution

Abstract: "Polski Ład" (the Polish Deal) is a package of legal changes introduced in Poland on January 1, 2022, impacting the forms of taxation and financial burdens for entrepreneurs. These changes affected, among other things, the value of income tax and health insurance contributions. Their flaws necessitated the introduction of numerous amendments. As a result of the "Polski Ład" novelties, the Ministry of Finance attempted to balance the introduced changes through tax compensations, yet entrepreneurs are analyzing and evaluating their actual equilibrium and effectiveness in reducing tax burdens. In addition, changes in income tax and health insurance contribution system made it necessary for entrepreneurs to carry out analyzes as to whether the current form of taxation is still optimal. The aim of the article is to determine whether the amendment to the "Polski Ład" introduced from July 1, 2022 actually compensates for the increase in tax and contribution burdens caused by the entry into force of the original version of this act. In order to determine whether the amendment compensated for the increase in burdens for entrepreneurs, a comparative analysis was carried out. In the course of the analysis, income tax and health insurance were measured for hypothetical business activity data. The simulation was carried out for two types of economic activity and three incomes. Then, the values of income tax and health insurance contribution were compared in accordance with the regulations in force before and after of the "Polski Ład" and after its amendment. As an assessment criterion, it was assumed that the decrease, or the identical value, of the income tax and health insurance after the amendment of the "Polski Ład", compared to the rules before its introduction, it means compensation for the increase in burdens. In total, the analysis covered six scenarios, and the results show that only one was compensated. Due to the short period of validity of the "Polski Ład" and its amendments, Poland lacks studies on the effects of these legal changes on taxation for entrepreneurs

Keywords: income tax, health insurance contribution, corporate taxation, the Polish Deal, amendment
